

CENY OGŁOSZEN
za wiersz milimetry
przed 1 złoty, w tek-
ście 50 gr., za tekstem
40 gr. Ogłoszenia tabe-
laryczne 30 proc. a
święteczne 25 proc.
drożej. Drobne ogłosze-
nia po 10 groszy.
Dla poszukujących pra-
cy 5 gr. za wyraz. Naj-
mniej 1 zł.
Konto czekowe PKO
Warszawa 65 070.

EXPRES ZAGŁĘBIA

Prenumerata wy-
nosi miesięcznie
zł. 2.00
Adres administracji:
Piłsudskiego Nr. 8 te-
lefon 4-97, telefon re-
dakcji 5-92, telefon re-
dakcji nocnej i dru-
karni 4-94.
Konto czekowe PKO.
Warszawa 65 070.

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: WIKTOR MONSIORSKI.

ODDZIAŁY: RADOM, Żeromskiego 73, tel. 23; KIELCE, Kilińskiego 10, tel. 507; BEDZIN, Małachowskiego 24, tel. 5-98; DĄBROWA, 9-go Maja 14, tel. 2-77; ZAWIERCIE, ul. Paderewskiego 7; CZELĄDZ, Rynek Nr. 8; GRODZIEC, ulica Kościuski.

Pierwsze plenarne posiedzenie senatu.

Wybór wicemarszałków i sekretarzy.

WARSZAWA, 11. 12. (wl.) Dziś o godzinie 12 w południe odbyło się pierwsze plenarne posiedzenie senatu. Posiedzenie otworzył marszałek Raczkiewicz, który odczytał porządek dzienny, uzupełniony wnioskiem nagłym, wniesionym przez klub BB., w sprawie zmiany regulaminu wewnętrznego senatu.

Opozycja usiłowała wystąpić przeciwko temu uzupełnieniu porządku dziennego, jednakże bez powodzenia. Porządek dzienny został uzupełniony.

Przystąpiono do pierwszego punktu porządku dziennego, do wyboru wicemarszałków senatu. Dysgurowani na wicemarszałków senatu przez klub BB. senatorowie, otrzymali głosów: Jakób Bojko — 69 głosów, Antoni Bogucki — 72 gł., Stefan Leszczyński — 51 gł. Senatorowie przyjęli wybór.

Kandydat endecji ks. Bolt na wicemarszałka senatu otrzymał 14 głosów. Endecja obrażona o to, że nie uzyskała wicemarszałka, nie

brała udziału w głosowaniu na sekretarzy senatu. Wobec tego głosowano dwukrotnie.

Sekretarzami zostali: sen. Barański, sen. Rogowicz, sen. Mendelsohn, sen. Wańkiewicz, senat. Hubicka i sen. Masłow.

Na zakończenie posiedzenia endecja zgłosiła wniosek protestujący w sprawie Brześcia, który został odesłany do komisji.

Następne posiedzenie senatu odbędzie się w środę, dnia 17 grudnia r. b.

Zamach rewolwerowy na ministra podczas przemówienia w parlamencie duńskim.

KOPENHAGA, 11. 12. W czasie posiedzenia duńskiego parlamentu dokonano zamachu rewolwerowego na ministra opieki społecznej Steinecke.

W chwili, kiedy Steinecke przemawiał na galerji dla publiczności powstało nagłe zamieszanie i pewien mężczyzna z okrzykiem: „W

imieniu bezrobotnych“ strzelił w kierunku ministra. Na szczęście jednak dopadł doń na czas dwaj wywiadowcy i podbili mu rękę tak, że kula utkwiała w suficie. Sprawcę zamachu aresztowano.

Po krótkiej przerwie minister przemawiał dalej.

Walka włochów z powstańcami na granicy pustyni libijskiej.

RZYM, 11. 12. Donoszą tu o krwawej bitwie, która się rozegrała między włoskimi wojskami kolonialnymi a powstańcami plemionami w mieście Kufra na granicy pustyni libijskiej.

Po długotrwałej i zawziętej walce, podczas której po stronie powstańczej legła bardzo wielka liczba osób i niezliczone mnóstwo zostało zranionych, udało się wojskom włoskim zmusić nieprzyjaciela do u-

cieczki. W pościgu, jaki natychmiast oddziały włoskie rozpoczęły, przyszło po raz wtóry do bardzo poważnego spotkania koło miejscowości Cife i dopiero tu, po rozpadzie niu resztek oddziałów powstańczych zdolano pojmać głównych przywódców rebelji.

Walki odznaczały się niezwykłą zawziętością i spowodowały po obu stronach bardzo dotkliwe straty.

Sowiecka organizacja terrorystyczna w Rumunii.

Pieniądze i materiały wybuchowe z Odessy.

BUKARESZT, 11. 12. Służba bezpieczeństwa ogłasza komunikat o wykryciu w Galaczu sowieckiej organizacji terrorystycznej. Podczas pościgu za członkami organizacji jeden z wywiadowców został przez terrorystów zaatakowany i ciężko zraniony. Zatrzymano 6 terrorystów, przy których znaleziono materiały wybuchowe.

Przeprowadzone rewizje doprowadziły do wykrycia znacznej ilości ekrazytu, umieszczonego wśród węgla, przeznaczonego do lokomotyw.

Aresztowani przyznali się, że otrzymywali z Odessy instrukcje, pieniądze i materiały wybuchowe.

Przybyli do Rumunii z Rosji sowieckiej przez południową Bessarabię Centralną, organizacji terrorystycznej jest podobno Kijów, gdzie funkcjonuje specjalna szkoła terroryzmu, przygotowująca przyszłych spiskowców.

Obecnie zostały już zebrane niewątpliwe dowody, że aresztowani terrorysty byli też sprawcami całego szeregu przygotowywanych lub dokonywanych zamachów kolejowych, dokonanych ubiegłej wiosny i ubiegłej zimy.

Spiskowcy jeździli do Rosji co dwa tygodnie dla przedstawienia raportów i otrzymania instrukcyj.

Czy Poincare znów odmówi?

Przesilenie polityczne we Francji pod znakiem afery finansowej Oustrica.

PARYŻ, 11. 12. Wywołany przez senat kryzys gabinetowy zamienił się w przesilenie polityczne. Zdaniem prasy nad przesileniem ciąży skandal finansowy Oustrica, który wytwarza atmosferę podobną z czasów budowy kanału panamskiego.

Niepowodzenie misji Laval'a pra-
sa lewicowa przypisuje b. premiero-
wi Tardieu i grupie Marina, pozosta-
łe dzienniki radykałom.

Niezależna opinja widzi w Poin-
care jedynego męża, który byłby
w stanie stworzyć gabinet, gwaran-
tujący dłuższą żywotność.

Gdyby Poincare po raz trzeci
miał odmówić prezydentowi przyje-
cia szefostwa rządu, wówczas jako
kandydatów na przyszłych premier-
ów wymieniają w kołach politycz-
nych Brianda, Steega, Chautempsa
lub Painlevego.

EPIDEMJA GRYPY NA WILEN SZCZYŻNIE.

WILNO, 11. 12. (wl.) Epidemja grypy objęła w ostatnich dniach nie tylko m. Wilno, gdzie zapadło 5 do 6 tys. osób, ale i całe województwo.

Powiatowa kasa chorych ma za rejestrowanych ok. 6000 chorych na grype, wileńska kasa zmuszona była uciec się do pomocy prywatnych lekarzy, gdyż lekarze kasowi nie byli w stanie zająć się wzrastającą z dnia na dzień liczbą chorych.

Według obliczeń władz zdrowia na terenie Wileńszczyzny zapadło ogółem na grype do 15 tys. osób.

12-LETNIE DZIECI ZAPRZAGNIĘTE DO PRACY W FABRYKACH SOWIECKICH.

WIEDEN, 11. 12. (PAT.) Reichspost donosi, że wedle informacyi austriackiego urzędu emigracyjnego rząd sowiecki zamierza wprowadzić w fabrykach sowieckich pracę dzieci. W tym celu utworzone zostały narazie trzy brygady dzieci szkolnych w wieku od 12-tu do 15-tu lat. Dzieci muszą spełniać naogół te same prace, co dorośli, otrzymując jednak tylko 40 proc. płac dorosłych. Wyniki prac dzieci uważają władze sowieckie za pomyślne.

REZERWY ZŁOTA W BANKU ANGIELSKIM TOPNIEJĄ.

LONDYN, 11. 12. „Financial News“ pisze, że po sporządzeniu w dniu wczorajszym 760.596 funtów w sztabach złota, które zostało sprzedane do Francji i Niemiec, ilość rezerw złota banku angielskiego spadła do 151.500.000 funtów.

Należy dodać, że celem zapewnienia stałości waluty minimalna granica rezerw złota banku Anglii nie może być niższa od 150.000.000 funtów. „Daily Herald“ mówi o konieczności ochrony rezerw złota.

W związku z sytuacją gospodar-
czą podwyższenie dyskonta może być nie wskazane. Dlatego też należy położyć większy nacisk na ściślejszą współpracę banków centralnych. Dotychczas jednak rozmowy w tej sprawie nie dały pożądaných rezultatów.

AWANTURY HITLEROWCÓW na posiedzeniu sejmu gdańskiego.

GDANSK, 11. 12. Nastąpiło otwarcie nowoobranego seimu gdańskiego. Prezesem obrany został socjal - demokratą Gehl, wiceprezesami zaś — v. Wnuck (hitlerowiec), Gajkowski (centrowiec). Posiedzenie obfitowało w utarczki słowne pomiędzy komunistami i częścią socjal - demokratów z jednej strony, a hitlerowcami z drugiej. Ci ostatni zjawili się w mundurach, przyczem przez cały czas trwania posiedzenia stali na skrajnej prawicy, chociaż miejsca wyznaczone im zostały na lewo od nacjonalistów niemieckich. Przedstawiciele poważniejszych frakcyj nacjonalistycznych występowali po kolei na trybunę, chcąc uzasadnić swe prawa do skrajnie prawicowych miejsc. Zwrócili się oni przytem do nowoobranego prezesa o rozstrzygnięcie sporu.

DO WYNAJĘCIA

lokal na sklep

składający się z 4 ubikacji i 7 du-
żych suchych piwnic. Wiadomość
Dęblińska 1, tel. 10-15 noć. 2-4

PRZED ROZPOCZĘCIEM ROKOWAŃ POLSKO - LITEWSKICH W BERLINIE.

WARSZAWA, 11. 12. (wl.) Ministerjum spraw zagranicznych otrzymało oficjalne dane, dotyczące rokowań polsko - litewskich, które mają się odbyć w Berlinie dnia 15 grudnia r. b.

Skład delegacji polskiej został już ustalony: dwóch rzeczoznawców ruchu granicznego i spławu drzewa, pozatem radca Perkowski, kierownik referatu litewskiego.

Delegacja z dyr. Szumlakowskim na czele wyjeżdża w sobotę do Berlina.

DEMONSTRACJE KOMUNISTYCZNE W ŁÓDZI.

ŁÓDŹ, 11. 12. (wl.) Dziś na terenie Łodzi usiłowali komuniści urządzić demonstrację.

Policja piesza i konna rozproszyła demonstrantów. Na dziedzińcu fabryki przy ul. Konnej aresztowano czterech przewodników komunistycznych.

W czasie rewizji u aresztowanych znaleziono zapasy bibuły i okólników komunistycznych.

W związku z tem aresztowano jeszcze kilkunastu działaczy antypaństwowych.

MINISTROWIE CURTIUS I TREVIRANUS na pograniczu polskiem.

KRÓLEWIEC, 11. 12. Termin przybycia min. Curtiusa do Królewca ustalono na 16 b m. Min. Curtius przybędzie do Królewca w towarzystwie osławionego min. Treviranusa i zwiędzi Kwidzyń, Powiśle, oraz Pogranicze.

WIELORYBY NA POLSKICH WODACH.

GBYNIA, 11. 12. Parę dni temu rybacy pobrażę polskiego zauważyli dwa wieloryby, które prawdopodobnie w pogoni za śledziami zbliżyły się do zatoki Puckiej. Są to mienotowani od lat 40-u goście. Wieloryby odpiły na północ.

Czego oczekujemy od sejmiku?

Wraz z otwarciem nowego sejmiku rozpoczyna się niewątpliwie, nowa era w dziejach parlamentaryzmu w Polsce odrodzonej.

Jakkolwiek bowiem sejm obecny zwołany został przy istnieniu dawnej konstytucji i na podstawie niezmiętej ordynacji wyborczej, to jednak dla każdego jest jasne, że nie będzie on podobny do żadnego ze swych poprzedników. Jest to pierwszy sejm w odrodzonej Rzeczypospolitej, który posiada zwartą większość, jakkolwiek z różnorodnych złożoną żywiołów. Większość ta skupia się dokoła sztabu marszałka Piłsudskiego, jego rozkwit, potęga i wielkość — oto gwiazda przewodnia, która przyswiecać będzie jej pracy.

Fakt, że Polska zdobyła się na wysiłek heroiczny i wyłoniła, przy proporcjonalnym systemie wyborczym, zdecydowaną większość w sejmie, a kwalifikowaną w senacie, budzić może w niektórych sferach społeczeństwa przesadne nadzieje. Fantazji politycznej, oczekiwać będą od nowego sejmiku cudów. Szarlatanizm polityczny już przygotowuje sobie oskarżenia, gdy cudów sejm nie uczyni.

Ludzie trzeźwi i sumienni oczekują od nowego sejmiku nie cudów, ale pracy twórczej.

W spuściznie po sejmach dawnych pozostało mnóstwo fuszerki prawodawczej. Należy ją uporządkować, nieużyteczne gra ty poussać, co można — przeobrazić i naprawić. Pracę tę sejm rozpoczyna od siebie — od reformy własnego regulaminu. Regulaminu dotychczasowy owiany jest tym samym duchem, co i konstytucja marcowa, przystosowane do praw i przywilejów poselskich, a nie do wymogów pracy, która ma iść sprawnie i dawać pozytywne rezultaty. Trzeba będzie zrezygnować z niejednego przywileju, zagwarantowanego w regulaminie dla poszczególnych posłów lub grup poselskich, na rzecz całości sejmiku i możliwości jego sprawnej pracy.

Sejm poprzedni był niemal niezwinny, mnóstwo spraw pierwszorzędnych oczekuje na załatwienie przez ciało prawodawcze.

Społeczeństwo oczekuje tedy, że najważniejsza praca sejmiku — praca nad budżetem prowadzona będzie rzeczowo, nie pod kątem „dobierania się do łydek“ temu lub innemu ministrowi, ale pod kątem istotnej oceny sił podatkowych społeczeństwa i celowości wydatków państwowych. Prawo kontroli ciała parlamentarnych nad wydatkowaniem grosza publicznego nikt nie neguje — najmniej zaś marszałek Piłsudski, który tyle troski i pracy włożył w skonstruowanie przyszłego budżetu. Ale kontrola nie jest równoznaczna z bezprzytomnym zwalaniem kłód pod nogi rządowi, ani z unicestwianiem wszelkich uprawnień władzy wykonawczej.

Z sprawami budżetowymi łączy się ściśle reforma podatkowa, której oczekują szerokie masy od sejmiku obecnego. Sejm poprzedni, pomimo zachęty i nalegań ze strony klubu BBWR, sprawą tą za-

jąc się nie chciał. Sejm obecny musi podjąć to nielatwe zadanie, pozostawiono mu w spadku przez „suwerennych“ poprzedników.

Pomoc rolnictwu, jako podstawa wotemu czynnikowi naszej ekonomiki państwowej wysuwa się na czoło zagadnień praktycznych. Sejm poprzedni, jakkolwiek posiadał w swoim składzie mnóstwo posłów t. zw. ludowych, ani jednym słówkiem nie zająknął się o potrzebach rolnictwa. Sejm obecny ma przeto przed sobą — niezapisaną w tym względzie kartę, wielkie pole do pracy i

inicyjatywy twórczej. Z zagadnieniem pomocy rolnictwu wiąże się ściśle sprawa rozpiętości cen produktów spożywczych, pomiędzy handlem hurtowym i detalicznym oraz kwestja t. zw. nożyc, czyli drożyzny wytworów przemysłowych w stosunku do produktów rolniczych. Wreszcie, na sprawę reformy rolnej czas już najwyższy spojrzeć nowymi oczyma, biorąc jakoś a nie ilość za miernik jej powodzenia.

Koroną prac sejmiku obecnego, a zarazem ich najistotniejszym rdzeniem będzie, oczywiście, pra-

ca nad naprawą ustroju Rzeczypospolitej. Zadne troski codzienne i sprawy bieżące nie zasłonią przed oczyma sejmiku obecnego tej troski głównej i najważniejszej. Społeczeństwo polskie — a wyjątkiem, oczywiście, fantastów i szarlatanów politycznych, cierpliwie i w spokoju oczekiwać będzie rezultatów pracy sejmiku obecnego, pierwszego w Rzeczypospolitej odrodzonej, który posiada najmocniejszy warunek powodzenia tej pracy — zdecydowaną większość.

Asper.

Kto ma prawo przyjmowania i kształcenia terminatorów.

Wojewoda kielecki rozesłał okólnik do wszystkich starostów w województwie kieleckim w sprawie wykonania postanowień art. 149 prawa przemysłowego.

Okólnik ten precyzuje i wyjaśnia prawo przyjmowania i kształcenia terminatorów.

Przytaczamy go poniżej:

Wygaśnięcie mocy prawnej przepisu przejściowego art. 149 prawa przemysłowego skutki prawne.

Z dniem 15 grudnia 1930 roku wygasa moc prawna postanowienia przejściowego zawartego w art. 149 prawa przemysłowego — zatem z dniem tym traci prawo przyjmowania na naukę i kierowania praktycznym kształceniem terminatorów osoby pełnoletnie, które:

1) po złożeniu z wyników pomyślnym egzaminu na czeladnika pracowały przynajmniej pięć lat w danym rodzaju lub galezi rzemiosła, lub

2) przynajmniej osiem lat wykonywały samoistne rzemiosło danego rodzaju lub galezi.

W myśl par. 38 rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 grudnia 1927 roku Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 942 — po dniu 15 grudnia 1930 r. „tylko te osoby będą mogły trzymać terminatorów i kierować ich praktycznym wykształceniem, które:

a) będą miały prawo używania tytułu mistrza rzemieślniczego, albo

b) będą posiadały kwalifikację do kierowania praktycznym wykształceniem terminatorów, odpowiadającą warunkom ustalonym rozporządzeniem ministra przemysłu i handlu wydanym na podstawie art. 150 prawa przemysłowego“ (rozp. z dn. 14 grudnia 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1015).

Z powyższego wynika, że kto po dniu 15 grudnia 1930 r. przyjmie na naukę w rzemiosło terminatora i będzie kierował jego praktycznym wykształceniem nie mając do tego prawa w myśl art. 149 względnie 150 prawa przemysłowego — podlega ściganiu w drodze karnoadministracyjnej na mocy art. 126 prawa przemysłowego (grzywna do 100 zł. lub areszt do 14 dni) niezależnie od sankcji karnych, które uprawniona jest stosować izba rzemieślnicza w Kielcach na mocy par. 22 przepisów regulujących sprawy terminatorskie w okręgu izby z dnia 18 marca 1930 r. grzywna do 20 złotych. Ponadto czas nauki przebyty w terminie u rzemieślnika nie posiadającego prawa kształcenia terminatorów — jest dla terminatora czasem straconym, gdyż świadectwo o przebyciu w czasie nauki wystawione przez osoby nieuprawnione do kształcenia terminatorów — jest nieważne i nie może służyć za podstawę do dopuszczenia kandydata przez izbę rzemieślniczą do egzaminu czeladniczego.

Równocześnie przypominam, że izba rzemieślnicza w Kielcach celem umożliwienia osobom nieposiadającym prawa kształcenia terminatorów — uzyskała tytułu mistrza, który po 15 grudnia 1930 r. jedynie uprawnia do przyjmowania na naukę i kierowania praktycznym kształceniem terminatorów — uchwaliła regulamin ulgowy komisji egzaminacyjnej czeladniczej i mistrzowskiej dla rzemieślników, którzy w dniu wejścia w życie prawa przemysłowego t. j. w dniu 16 grudnia 1927 r. samodzielnie prowadzili rzemiosło, jednak nie posiadali i obecnie nie posiadają tytułu bądź czeladnika bądź mistrza.

Wobec powyższego, kto prawa do kształcenia terminatorów nie posiada, względnie kto prawo to traci z dniem 15 grudnia 1930 r. z mocy art. 149 prawa przemysłowego — a pragnąłby na przyszłość wspomniane prawo do przyjmowania na naukę i kierowania praktycznym kształceniem terminatorów — nabyć, względnie nadal z tego prawa korzystać — ma możliwość to uczynić drogą poddania się ulgowemu egzaminowi

czeladniczo - mistrzowskiemu. (Jeśli nie posiada prawa do używania tytułu ani czeladnika ani też mistrza danego zawodu rzemieślniczego) względnie egzaminowi ulgowemu mistrzowskiemu (jeśli nie posiada jedynie prawa do używania tytułu mistrza danego zawodu).

Warunki trybu dopuszczenia do wspomnianych egzaminów ulgowych — zawarte są w dziale III obwieszczenia izby rzemieślniczej nr. 3 z dnia 1 czerwca 1930 r. przesłanem przez izbę do wiadomości zarówno panom starostom jak i wszystkim urzędem gminnym oraz magistratom miast na terenie województwa.

Odnosnie taksy egzaminacyjnej, która według regulaminu ulgowego komisji egzaminacyjnej czeladniczej i mistrzowskiej wynosi kwotę 140 złotych dla kandydatów na mistrza nie posiadających dyplomu czeladniczego — oraz 100 złotych dla kandydatów na mistrza danego zawodu, posiadających dyplom czeladniczy — zaznaczam, że w myśl uchwały zapadłej na walnym zebraniu członków izby rzemieślniczej w dniu 26 października 1930 r. — Prezydent izby upoważniony został do obniżenia taksy egzaminacyjnej dla kandydatów niezamożnych z tem, że obniżenie nie może przekroczyć kwoty minimalnej 50 zł.

Kto zatem pragnie uzyskać zniżenie taksy egzaminacyjnej winien w podaniu o dopuszczenie do egzaminu prosić o przyznanie mu powyższej ulgi na leżycie motywując prośbę, którą ponadto należy poprzeć świadectwem ubóstwa, względnie zaświadczeniem cechu danego zawodu lub innej organizacji rzemieślniczej — o ile istnieje na danym terenie — stwierdzającym niemożność kandydata ubiegającego się o ulgę. Ulgi powyższe będą stosowane w myśl wspomnianej uchwały izby rzemieślniczej do dnia 31 marca 1931 r.

Potrzeba zwalczania nieprawego kształcenia terminatorów.

Kwestja praktycznego kształcenia terminatorów jest kwestją zasadniczą niemniej jak sprawa zwalczania nielegalnego prowadzenia rzemiosła, — bowiem obie te kwestje posiadają też i znaczenie ogólno - państwowe jako dotyczące społeczno - gospodarczego interesu państwa.

Jak po dniu 15 grudnia 1927 r. powstało zagadnienie nielegalnego prowadzenia rzemiosła, tak analogicznie po dniu 15 grudnia 1930 r. władze spotkają się niewątpliwie z zagadnieniem nielegalnego przyjmowania i praktycznego kształcenia terminatorów. Potrzeba zwalczania bezwzględnie obu szkodliwych objawów wynika z tych samych względów prawnych oraz z tej samej racji ekonomicznej i społecznej, bowiem w skutkach, obydwa objawy nawzajem uzupełniają się; wówczas gdy nielegalne prowadzenie rzemiosła godzi w siłę gospodarza istniejącego stanem rzemieślniczym, nielegalne kształcenie terminatorów, wyrwywając młodzież rzemieślniczą z pod fachowej opieki, niszczy kadry z których ma powstać przyszłe pokolenie rzemiosła, godzi też i w interesy gospodarcze państwa, pozabawiając go wykwalifikowanych pracowników, co w konsekwencji ciężarem

spadnie na produkcję przemysłu krajowego, godzi też i w interes społeczny, pozabawiając państwo jednego z czynników na których opiera się stan średni.

Pojęcie bezprawnego przyjmowania na naukę i kształcenia terminatorów.

Umowa o naukę zawarta z terminatorem (jego ojcem lub opiekunem) przez osoby nieposiadające prawa do przyjmowania i kształcenia terminatorów nie rodzi dla terminatora skutków prawno-publicznych przez prawo prawnym przewidzianych, gdyż umowa taka jest nieważna, jako sprzeczna z prawem ko bowiem nie ma prawa przyjmowania na naukę terminatorów, tem samem i nie ma prawa zawierania umowy o naukę (art. 149).

Może się jednak zdarzyć, że w czasie 15 grudnia 1927 r. — 15 grudnia 1930 r. osoba korzystająca z postanowienia przejściowego art. 149, zawarła umowę o naukę z terminatorem tak, że czas ukończenia nauki przypada w terminie po 15 grudnia 1930 r., prawo zaś do kształcenia terminatorów osoba ta straciła z mocy art. 149 prawa przemysłowego z dniem 15 grudnia 1930 r. nie nabymy uprzednio prawa do używania tytułu mistrza danego zawodu, ani też prawa do kształcenia terminatorów na mocy art. 150 prawa przemysłowego.

W przytoczonym wyżej wypadku skutki prawne umowy, wynikające dla terminatora z postanowień prawa przemysłowego, a mianowicie, przebyty czas nauki, uwzględniony będzie jedynie licząc od dnia rozpoczęcia nauki (nie zawarcia umowy) do dnia w którym pryncypał stracił prawo kształcenia terminatorów t. j. do dnia 15 grudnia 1930 r. Zatem pryncypał w tym wypadku winien rozwiązać umowę o naukę z dniem 15 grudnia 1930 r. a żeby umożliwić terminatorowi odbywanie dalszej nauki u osoby uprawnionej do kształcenia terminatorów, zaś terminator wzięty dnie jego ojciec lub opiekun, ma prawo jednostronnie umowę powyższą zerwać co wynika z par. 13 ust. 2 p. 3 cytow. wyżej przepisów regulujących sprawy terminatorskie w okręgu izby rzemieślniczej, w Kielcach.

Grzyby wreszcie pryncypał, mimo utraty prawa, umowy o naukę nie rozwiązał i nadal trzymał terminatora, wówczas naraził się na odpowiedzialność karno - administracyjną za bezprawne kształcenie terminatora.

Metoda i podstawa ścigania winnych naruszenia postanowień art. 149 prawa przemysłowego.

Jeśli chodzi o metody zwalczania bezprawnego przyjmowania na naukę i kierowania praktycznym wykształceniem terminatorów, to pozostają one te same jak i przy zwalczaniu nielegalnego prowadzenia rzemiosła.

Równocześnie zaznaczam, że kontrola warsztatów celem ujawnienia osób nielegalnie trzymających uczniów, może być dopiero zarządzona po dniu 15 grudnia 1930 r. przyczem w wypadkach przewidzianych przepisami regulującymi sprawy terminatorskie w okręgu izby rzemieślniczej w Kielcach, proszę panów starostów o usilne współdziałanie z izbą rzemieślniczą.

Wojewoda: w/z. dr. Krocbl.

Umorzenie podatku dochodowego od dodatku mieszkaniowego dla urzędników państwowych i samorządowych.

Kierownik ministerjum skarbu zarządził odroczenie do końca roku 1931 pobieranie podatku dochodowego od dodatku mieszkaniowego, wypłaconego funkcjonariuszom państwowym i samorządowym. Niedobrane na skutek tego

zarządzenia ministerjum kwoty podatku dochodowego zostaną we właściwym czasie umorzone, jednocześnie ministerjum skarbu umarza podatek dochodowy, niepobraną z tego tytułu w roku 1929.

KRONIKA Spółdzielcze koła oświatowe.

KALENDARZYK.

Dziś: Aleksandra
 Grudzień
 12
 Piątek
 Jutro: Lucji
 wschód słońca: 7.34
 Zachód: 15.25

RADIO

WARSZAWA.

Piątek, 12 grudnia.

11.40. Przegląd prasy kraj. P. A. T.
 11.58. Sygnał czasu z Warsz. 12.05. Tr. z
 Auli Uniw. Jag. w Krak. na wszyst-
 kie stacje 12.30. Muzyka z płyt gramof.
 13.10. Kom. meteor. 15.00. Kom. gospod.
 15.35. Kącik krótkofalowy. 15.50. Lekcja
 języka franc. 16.15. Muzyka z płyt gram-
 of 17.15. Odczyt z Wilna. 17.45. Kon-
 cert ork. włosc. St. Namysłowskiego.
 18.45. Rozmaitości. 19.10. Giełda roln.
 19.25. Muzyka z płyt gramof. 19.35. Pra-
 sowy dzien radj. 19.55. Muzyka z płyt
 gramof. 20.00. Pogadanka muz. 20.15.
 Koncert symf. z Filh. Warsz. W prze-
 wie program na dz. nast. oraz kom. te-
 atrów miejsk. Warsz. Po tr. kom. me-
 teor., polic. sport. oraz Skrzynka pocz-
 towa.

KATOWICE.

Piątek, 12 grudnia.

11.40. Przegląd prasy kraj. P. A. T.
 11.58. Sygnał czasu z Warsz. 12.05. Tr.
 z Auli U. J. w Krak. 12.30. Koncert z
 płyt gramof. 13.10. Kom. meteor. z War-
 szawy. 15.00. Kom. gospod. z Warsz.
 15.20. Kom. Polsk. Zw. Zr. Gosp. Woj.
 Śl. oraz kom. T. P. 15.35. Kącik krótko-
 falowy z Warsz. 15.50. Lekcja franc. z
 Warsz. 16.15. Opowiadki dla dzieci star-
 szych. 16.30. Koncert z płyt gramof.
 17.15. Odczyt z Wilna. 17.45. Muzyka
 lekka z Warsz. 18.45. Codzienny odcie-
 nek powieściowy. 19.00. Rozmaitości.
 19.15. Kongres Fida'u w Stanach Zje-
 dnoczonych Ameryki Północnej. 19.35.
 Kom. pras. z Warsz., poczem kom. sport.
 20.00. Pogadanka muz. z Warsz. 20.15.
 Koncert symf. z Filh. Warsz. Po kom.
 meteor. z Warsz., program na dz. nast.
 oraz nadprogram 23.00. Skrzynka pocz-
 towa. w jez. franc.

TEATR MIEJSKI W SOSNOWCU

Dziś w piątek, dn. 12 bm. o godz. 8.15
 wiecz. poraz ostatni na przedstawieniu
 wieczorowym „Niespodzianka“, która
 zdobyła sobie kolosalny rozgłos, dzięki
 emocjonującej treści, wnikliwej reży-
 serji Antoniego Piekarskiego, doskona-
 lej grze zespołu i nader starannej wy-
 stawie. Wystawieniem tej sztuki po-
 twierdził jeszcze raz teatr miejski
 swój wysoki artystyczny poziom, cze-
 go dowodem jest, iż o inscenizacji jej,
 rozpisują się nawet pisma stołeczne.
 Sobota dn. 13 bm. o godz. 8.15 wiecz.
 Premiera fantastycznej komedji w 3
 aktach Klombacha p. t. „Faun“.

Antor, bieżem ostrej satyry smaga
 powojenne społeczeństwo przeciwsta-
 wiając świat kłamliwych konwenan-
 sów, pobawionym obłudy mitycznym
 półbogom. Teatr miejski wystawia tę
 sztukę poraz pierwszy w Polsce po
 kolosalnych jej sukcesach na scenach
 zagranicznych. Reżyseruje sztukę
 Antona Piekarski, który równocześnie
 kreuje postać tytułową. Fauna Silva-
 na. Dalszą obsadę stanowią pp.: Kosi-
 radzka, Kossakowska, Michorowska,
 Niezewska, Grudniewski, Horowicz,
 Kowański, Słupski, Szablowski

Ogólna.

(o) Szkolnictwo w Polsce. Według
 ostatnich danych statystycznych, na
 terenie Polski znajduje się 26.575 szkół
 początkowych, 778 szkół średnich, oraz
 20 uniwersytetów. W szkołach począt-
 kowych pobiera naukę 3.496.934 uc-
 niów, w szkołach średnich 204.693 uc-
 niów, do szkół wyższych zaś uczęszcza
 43.249 słuchaczy.

(c) Powołanie inspektorów okręgo-
 wych polskie czerwonego krzyża. W
 wyniku uchwały zjazdu przesyła okrę-
 gów i szefów sanitarnych P. C. K., oraz
 ostatniego posiedzenia komitetu głów-
 nego, ustanowiono w polskim czerw-
 onym krzyżu stanowisko inspektora o-
 kręgowego

Według specjalnie opracowanego
 szczegółowego regulaminu, inspektor o-
 kręgowy P. C. K. powołany jest przez
 zarząd danego okręgu jako jego organ
 wykonawczy. Inspektor ma za zadanie
 rozszerzenie propagandy P. C. K. na
 terenie okręgu, prowadzenie przy po-
 mocy podległego sobie personelu wszel-
 kich czynności biurowych, dokonywa-
 nia lustracji oddziałów instytucyj i za-
 kładów P. C. K. na terenie okręgu itd.

Z Kielc.

(f) Memorjał. Onegdaj rada okręgo-
 wa gospodarczych związków w Kiel-
 cach wniosła memorjał do komisji u-
 stalania cen artykułów pierwszej no-
 trzeby przy magistracie miasta Kielc.
 W memorjale tym rada okręgową
 domaga się rewizji cen chleba, oraz
 łuszczyków motywując swoje stanowis-
 ko znaczną niższą ceną zboża, oraz trzody
 chłownej.

(k) Nowe skrzynki pocztowe. W tych
 dniach w Kielcach umieszczono skrzy-
 nki nowego typu.
 Na skrzynkach widnieje dokładna go-
 dzina wyjmowania listów.

Przy spółdzielniach spożywców pow-
 stają ostatnio spółdzielcze koła oświa-
 towe, jako organizacje młodzieży, prze-
 ważnie dzieci spółdzielców, czynnie
 związanych z ruchem spółdzielczym.

Ostatnio istniało przy spółdzielniach
 osiem takich kół oświatowych, które
 grupowały 464 członków. Spółdzielcze
 koła oświatowe zorganizowały już 6
 bibliotek z liczbą 2.000 książek, 103 odc-
 czyty, 22 przedstawienia teatralne, 22
 zabawy, oraz 13 wycieczek. Ponadto ko-
 la odbyły cały szereg zebrań dyskusyj-

nych, głównie na tematy, związane z
 bieżącymi sprawami spółdzielni.

W ten sposób spółdzielcze koła o-
 światowe przygotowują dzielnych wyro-
 bionych społecznie ludzi, zdolnych do
 sprawowania władz kierowniczych i
 nadzorczych w spółdzielniach.

W najbliższym czasie spodziewane
 jest powstanie szeregu nowych kół o-
 światowych przy spółdzielniach na tere-
 nie całego kraju.

Zjazd inspektorów szkolnych i dyrektorów szkół z pięciu powiatów w Sosnowcu.

Jutro, t. j. w sobotę, w sali gim-
 nazjum Staszica w Sosnowcu odbę-
 dzie się zjazd dyrektorów szkół
 średnich i inspektorów szkolnych
 pod przewodnictwem kuratora o-
 kręgu szkolnego krakowskiego dr.
 Kupczyńskiego.

Na zjeździe reprezentowane bę-
 dą powiaty: będziński, olkuski, za-

wiercki, oświęcimski i chrzanowski.

Tego samego dnia, w godzinach
 popołudniowych, w sali gimnazjum
 odbędzie się walne zebranie nauczy-
 cieli szkół średnich. Po zebraniu
 dr. Ziemiowicz z Krakowa wygło-
 si odczyt na temat szkolnictwa w
 Ameryce.

Magistrat będziński a teatr zagłębiowski.

Na terenie województwa kieleckiego
 mamy jeden tylko stały teatr w Sosno-
 wcu. W ciągu krótkiej swej działalno-
 ści teatr sosnowiecki dał się poznać
 społeczeństwu zagłębiowskiemu, że stoi
 na odpowiednim poziomie artystycz-
 nym i w dalszej swej pracy, pomimo
 wszelkich trudności, nie ustaje. To też
 magistraty miast Sosnowca i Dąbrowy
 oraz sejmik powiatowy, rozumiejąc
 znaczenie, tej placówki kulturalnej dla
 mieszkańców Zagłębia, poczyniły wszel-
 kie zarządzenia, by teatrowi przyjść z
 pomocą i w swych budżetach na rok
 przysłały załatwiają wstawić odpowied-
 nie subsydja dla teatru. Jednym z
 pierwszych zarządzeń tych miast było
 zwolnienie teatru sosnowieckiego od po-
 datków od biletów wstępu. To było kwe-
 stją zasadniczą i nie znalazła nigdzie
 sprzeciwu.

Z pośród miast Zagłębia jedynie i-
 naczej na sprawę poparcia teatru zapa-
 truje się magistrat będziński. Ostatnio
 najrzykład zawiadomił on dyrekcję
 teatru, że obniża podatek od biletów
 wstępu na 5 proc. A więc mniej więcej

zrobił tę samą ulgę, jaką niedawno otrzy-
 mał od magistratu będzińskiego jakiś
 cyrk i to posledniejszego gatunku.

Nie dziwnego, że w tych warunkach
 teatr nie może grywać w Będzinie, a
 jedyne zapowiedziane przedstawienie,
 wobec zjawienia się, jeszcze przed przy-
 byciem publiczności, kontrolera magi-
 strackiego — zostało odwołane.

Jednym słowem magistrat będziński
 powiedział sobie krótko i węzłowato:
 niech inne miasta Zagłębia do teatru
 dopłacają, a my na teatrze będziemy
 robić interes Tego rodzaju swoiste poj-
 mowanie kwestji teatru, niezbyt po-
 chlebnie świadczy o będzińskich wła-
 dzach miejskich.

Panowie z magistratu wiedzieć po-
 winni, że teatr nie przyjeżdża dla zasi-
 lania pustej kasy miejskiej, lecz dla
 propagowania kultury artystycznej
 wśród szerokich warstw społeczeństwa
 miejscowego i społeczeństwo właśnie
 domaga się kategorycznie zmiany sto-
 sunku magistratu do teatru.

Zwiedzanie szkoły górniczej w Dąbrowie przez nauczycieli szkół technicznych okręgu krakowskiego.

Kilka dni temu pisaliśmy, że
 dnia 9 i 10 b. m. w Krakowie odbę-
 dzie się konferencja dydaktyczno-
 pedagogiczna nauczycieli przedmio-
 tów zawodowych średnich szkół
 technicznych, okręgu szkolnego kra-
 kowskiego.

Po konferencji, w dniu wczoraj-
 szym 55 uczestników tego zjazdu
 przyjechało do Dąbrowy, celem
 zwiedzenia szkoły górniczo - hut-
 niczej oraz wygłoszenia referatów
 naukowych.

Wyjaśnienie urzędu miar i wag w sprawie lotnych komisji kontrolnych w Zagłębiu.

W Nr. 313 „Expressu Zagłębia“ z
 dnia 1 grudnia 1930 r. ukazał się arty-
 kul p. n. „Izba przemysłowo-handlowa
 przesyła komisji kontrolnej lotnych
 komisji kontrolni wag i miar w Zagłę-
 biu“, błędnie informujący czytelników
 o poruszanej sprawie.
 Na mocy więc artykułu 1 dekretu o
 przedmiocie tymczasowych przepisów
 prasowych z dn. 7 lutego 1919 r. (Dz.
 Praw Nr. 14 poz. 186) proszę o umiesz-
 czenie w najbliższym numerze „Ex-
 pressu Zagłębia“ sprostowania treści
 następującej:

Postawą działalności urzędów
 miar jest dekret o miarach z dnia 8
 lutego 1919 r. (Dz. U. R.P. 192° r. Nr. 72
 poz. 661). Kękręt ten postanawia:
 W art. 14: „W obrocie publicznym
 do mierzenia długości, powierzchni, ob-
 jętości i masy (w mwie potocznej
 zwanej wagą) o ile przez to będzie, lub
 być może, ustanawiana wartość rze-
 czy lub świadczeń, mogą być wyłączo-
 nie stosowane i przechowywane narzę-
 dzia miernicze legalizowane, legalne i
 rzetelne“.

W art. 23 p. 2: „Kto w warunkach i
 okolicznościach przewidzianych w art.
 14 niniejszego dekretu, stosuje lub prze-
 chowuje narzędzia miernicze nielegali-
 zowane, nielegalne i nierzetelne — be-
 zie karany — o ile dany czyn nie nlega
 karze surowszej — grzywną do 1000 zł.
 i aresztem do 6 tygodni lub jednej z
 tych kar“.

W art. 24 część I-sza: „Obok kary, o-
 rzeczonej na mocy art. 23, należy o-
 rzec uniezdolnienie do użytku lub kon-
 fiskatę na rzecz skarbu państwa (słu-
 żby legalizacji narzędzi mierniczych)
 narzędzi mierniczych nieodpowiadają-
 cych przepisom, bez względu na to,
 czy stanowią własność skazanego czy
 też osoby trzeciej. Można też orzec zni-
 szenie tych narzędzi mierniczych“.

Z powyższego wynika, że nietylko
 stosowanie, ale i przechowywanie w o-
 brocie publicznym narzędzi mierni-
 czych nielegalizowanych, nielegalnych
 i nierzetelnych jest karane, bowiem
 przechowywanie narzędzi mierniczych
 w obrocie publicznym nasuwa uzasad-
 nione domniemanie, że narzędzia te
 przechowywane są w celu ich stosowa-
 nia.

(Oczywiście w odniesieniu do wag
 zużytych lub zepsutych domniemanie
 takie istnieje wtedy, gdy pomimo zepsu-
 towania można jednakowoż za ich pomo-
 cą dokonywać pomiarów masy, czyli
 wagi.)

Obowiązkiem władz legalizacji nar-
 zędzi mierniczych jest czuwanie nad
 tem, by ustawa o miarach była respek-
 towana, a przeto nakładanie kar, usta-
 wa przewidzianych nie może być uwa-
 żane za „zbytnią gorliwość“.

Naczelnik okręgu legalizacji narzędzi
 mierniczych w Król Hucie Markiewicz

(k) Wystawa kilimów. Staraniem
 komitetu rodzicielskiego, przy gimn.
 im. Jana Śniadeckiego w sali resursy
 obywatelskiej (Bristol) odbędzie się wy-
 stawa kilimów.

Otwarcie wystawy nastąpi w dniu
 11 b. m. i trwać będzie do dnia 18 b. m.
 włącznie.

Wstęp na wystawę kosztuje 50 gr.

(k) Koncert p. Tadeusza Raczkow-
 skiego w „Czwartaku“. W niedzielę t. j.
 d. 14 b. m. w sali kina „Czwartak“ o go-
 dzinie 11.45 odbędzie się koncert utwo-
 rów Chopina w wykonaniu utalentowa-
 nego pianisty, ucznia prof. Michałow-
 skiego, p. Tadeusza Raczkowskiego.

Koncertu tego rodzaju odbywać się
 będą każdej niedzieli.

(k) Nagły skon. W zakładach woj-
 skowo-żywnościowych przy ul. Młynar-
 skiej 15 w Kielcach zmarł nagle do-
 zorca tych zakładów Wróblewski Jó-
 zef lat 46 przyczyna śmierci — brak
 sercowy.

(k) Niedozwolony handel. Niektóre
 sklepy w Kielcach pod płaszczykiem
 używania świadectwa handlowego na
 owocarnie, uprawiają z tego tytułu
 handel różnego rodzaju artykułami spo-
 żywcami.

Trzeźwa jest zrozumiała, że owocar-
 nia tego rodzaju jest otwarta do godzi-
 ny 16 wieczór W zasadzie zaś nie jest
 to wykroczenie lecz sklep spożywczy.

Sprawą tą winny się zająć władze i
 zlikwidować tego rodzaju placówki.

(k) Kradzież w gimn. im. św. St.
 Kostki. W gimnazjum im. St. Kostki
 w Kielcach Gielniewski Edward, za-
 melcował w komisariacie, że w nocy z
 8 na 9 b. m. nieznaną złodziejkę po wyje-
 ściu szyby w oknie dostali się do we-
 wnętrza gmachu i tam wytrychami (czy
 też kluczami pociwierali wszystkie
 drzwi do po-zezogólnych pokoi szkol-
 nych i do mieszkań prywatnych nau-
 czycieli, lecz widocznie spłoszeni — zbie-
 gli, nic nie zabrawszy ze sobą

Z Sosnowca

(s) Towarzystwo popierania szkol-
 nictwa zawodowego Zagłębia Dąbrow-
 skiego otwiera z początkiem stycznia
 nowe półroczne kursy handlowe — ko-
 rrespondencyjne. Szczegółowych infor-
 macyj udziela i zapisy przyjmują se-
 kretariat kursów w Sosnowcu, w szko-
 le powszechnej nr. 9, przy ul. 3 maja
 nr. 32 od g. 19-ej do 21-ej. Wykłady
 rozpoczyna się dnia 7 stycznia 1931 r.

(s) Ważne dla płatników. Ponieważ
 bardzo wielu płatników, nie zdążyło
 wpłacić do dn. 10 bm. zaległych podat-
 ków bez odsetek karnych, magistrat
 przedłużył termin wpłaty do dn. 15 bm.
 włącznie.

(s) W sprawie prenumerat, na no-
 wy okres budżetowy. Wczoraj, w ma-
 gistracie odbyło się posiedzenie w spra-
 wie budżetu na nowy rok budżetowy.

(s) Robotnikom kop. „Helena“, wy-
 płacono zaległe zarobki. Onegdaj, ro-
 botnicy kopalni „Helena“ w Klimon-
 towie, w liczbie 225 otrzymali zaległe
 zarobki i powrócili do pracy.

(s) Pan „dyrektor“ to ja... Hucznie
 i z szampańskim gestem bawił się p.
 Jan Beben, lat 43, z Olkusza.

Tytułowano go „dyrektorem“.
 Trwało to czas jakiś, aż raptem
 rozeszła się pogłoska, że „dyrektor“
 wpadł zresztą, że nie był nawet dyrek-
 torem a zwykłym agentem firmy ma-
 szyn do szycia „Diabolo“.

Pono nie umiał się wyliczyć z 405
 złotych Sąd sprawa sądowa w sądzie
 okręgowym i wczorajszy wyrok, który
 położył kres „dyrektorskiej“ karierze
 p. Bebna.

Dwa miesiące więzienia...

(s) Premiera w Arlekanie. Jutro
 premiera nowej rewji tryskającej hu-
 morem pod tytułem: „Kwestje spornej“
 plać komorne, pióra Bronowskiego i
 Omta

(s) Kradzież. Z komórki Cecylji Ro-
 gozińskiej, zam. przy ul. Sobieskiego
 nr. 11, skradziono 4 kury, wartości
 28 zł.

Z mieszkania Liby Dońskiej,
 zam. przy ul. Kowalskiej nr. 12, skra-
 dziono garderobę i bieliznę, wartości
 2300 zł

(s) Repertuar kin. Kino „Zagłębie“ —
 „Atlantic“. — „Naszyjnik królowej“.
 „Pałac“. — „Władca zwierząt“.
 „Wawel“. — „Białe cienie“.

Z Będzina.

(b) Posiedzenie komitetu gwiazdko-
 wego. Dnia 15 bm., o godz. 6.30 wiecz.,
 w sali starostwa odbędzie się posiedze-
 nie powiatowego komitetu gwiazdko-
 wego pomocy dla dzieci bezrobotnych i
 ubogich

(b) Kradzież skór. Z warsztatu
 szewskiego P. Wrześniewskiego, ul.
 Kollataja 27, złodzieje skradli większą
 ilość skór, wartości 450 zł.

Z Czładzi.

(c) Ze związku podoficerów rezerwy.
 W niedzielę, 14 bm., w szkole przy ul.
 Będzińskiej, o godz. 10 rano, odbędzie
 się zebranie związku podoficerów re-
 zerwy, na którym omawiane będą b.
 ważne sprawy.

Poza tem zarząd związku podofice-
 rów rezerwy zwraca się z apelem do
 wszystkich kolegów niezrzeszonych, by
 dla wspólnego dobra wpisali się do
 związku.

Trucicielska mgła otoczona „mgłą” tajemnicy.

Rząd belgijski zabronił sekcji zwłok ofiar zagadkowego zjawiska

W całym świecie ludzie, pochyle ni nad dziennikami, śledzą wiadomości o postępach i spustoszeniach mgły morderczej, która nawiedziła Belgię.

Jak powstała i jak wygląda ta mgła?

Szczególnym znamieniem tego nadzwyczajnego zjawiska jest, że mgła jest niezwykle gęsta i ściśle odgraniczona.

Mozna ją z zewnątrz oglądać jakby jakieś szkarpy wykopanego z ziemi rowu strzeleckiego, albo też jakby mur, wzniesiony ze starych szarych kamieni, który nagle wyrasta w kierunku prostym.

W jednym miejscu człowiek tkwi w nieprzenikalnej chmurze, ale już o trzy kroki dalej znajduje się w zupełnie jasnym powietrzu, kiedy zaś wychodzi z chmury, wygląda jak

duch, wychodzący ze zwartej ściany.

O pierwszych chwilach pojawienia się mgły opowiada 55-letni górnik Jean Ferdinand, który doznał zatrucia przez mgłę. Popołudniu udał się on do fryzjera, a kiedy wracał do domu, zauważył, że tuż nad ziemią zaczyna się tworzyć szare strzępy mgły.

Ponieważ mgła wzrastała z zadziwiającym pośpiechem, górnik zaczął biec.

W godzinę po powrocie do domu Jean Ferdinand uczuł, że jest zatruty. Doznał uczucia wielkiej duszności i wołał bez ustanku:

„Mam ogień w piersiach, który mnie pali“.

Prawie wszystkie ofiary mgły powtarzały ten sam okrzyk: „Pali mi się, żywcem palimy się!“ Szcze gólnie tragiczna była śmierć pewnej 20-letniej robotnicy, która przepełdziła czwartkowe popołudnie w Leodium i około godz. 6 powróciła do domu. W parę chwil potem doznała wrażenia, że wszystko się dokoła niej kręci, a zanim wezwano lekarza, aby zastrzyknął jej morfinę, upadła na ziemię, wołając: „Wody, wody, bo inaczej się spale!“ — i nie bawąc skonała.

Zdania uczonych o przyczynach mgły są sprzeczne. Większość powstrzymuje się od wszelkiego sądu, oświadczając, że bez naukowego zbadania zmarłych nie można nic powiedzieć. A tymczasem pojawiła się zadziwiająca wiadomość, że

władze zakazały dokonywania sekcji zwłok ofiar mgły trującej.

W tem zdumiewającym zarządze niu niektorzy widzą milczące przy znaniu się, że popełniono jakąś wielką nieostrożność, która spowodowała rozpostarcie się gazów trujących nad ziemią.

W związku z tem bardzo ciekawe jest zdanie profesora chemii na uniwersytecie w Nancy, p. Traversa. Uczony oświadczył, że najprawdopodobniejszym powodem powstania mgły i jej trucicielskiej działalności jest

wybuch wielkiego rezerwoaru z amoniakiem płynnym

w jakieś fabryce okolicznej. W atmosferze, gdzie liczne fabryki wydają przepojone kwasami dymy, obecność gazu amoniakowego może wytworzyć mgłę szczególnie gęstą koloru sinawego.

Dla przekonania się o tem wystarczy, — powiada prof. Travers — odkorkować obok siebie dwie flaszeczki, jedną z rozczynnem gazu wodoroworożnego, a drugą z płynnym amoniakiem, ażeby natychmiast utworzył się gęsty kłąb pary, bardzo gryzącej. Na to przypuszczenie wskazują skargi wszystkich zatrute

tych, że ich we wnętrzu pali.

Nie brak jednakże przypuszczeń przeciwnych że jest to zjawisko naturalne.

za czem przemawiałby fakt, że równie gęsta mgła pojawiła się w Anglii w tym samym czasie, mianowicie w Yorkshire, gdzie od niej

zginęło wiele zwierząt domowych.

Także w Paryżu panowała w tym samym dniu taka mgła, że o godzinie 9 rano była jeszcze ciemna noc

Mgła belgijska pozostaje narazie zagadką, osłoniętą „mgłą tajemnicy“.

Zarysy porozumienia węglowego polsko-angielskiego.

W ciągu ostatnich dwóch dni toczyły się w Londynie oficjalne rokowania polsko-brytyjskie w sprawie węgla.

W skład delegacji polskiej wchodził: dyr. departamentu ministerjum przemysłu i handlu Cybulski, dyr. departamentu ministerjum pracy i opieki społecznej Klott, oraz radcowie ambasady polskiej w Londynie Skokowski i Poklewski, w charakterze zaś rzeczoznawcy brał udział w obradach delegat przemysłu polskiego p. Halter.

Na czele delegacji brytyjskiej stał minister górnictwa Shinwell. Rokowania zakończono w dniu dzisiejszym, uzgadniając wzajemne poglądy w sprawie czasu pracy w kopalniach, oraz ustalając zasady e-

wentualnego węglowego porozumienia ekonomicznego co do rynków zbytu.

Stwierdzono przytem wzajemne dążenie obu narodów do poparcia usiłowań polskich i brytyjskich przemysłowców, celem zawarcia takiego porozumienia.

W związku z powyższem odbędzie się w styczniu roku przyszłego w Londynie konferencja przedstawicieli przemysłu węglowego polskiego i brytyjskiego, prawdopodobnie przy udziale również reprezentantów przemysłu węglowego Niemiec, którego współdziałanie z przemysłem polskim i brytyjskim zostało w obecnych rokowaniach uznane oboustronnie za pożądane.

Pertraktacje i wyrok barona.

Lipa Kwiek będzie milczała tylko przez kwartał

Pisaliśmy przed tygodniem o skazaniu cyganki Lipy Kwiek na pół roku milczenia. Jak wiadomo, rolę sędziego odegrał „baron cyganów na całą Europę“ zamieszkały w Warszawie przy ul. Prądyńskie go p. Mateusz Kwiek.

Serowy wyrok umotywowany był okolicznością, że Lipa Kwiek o kradła barona, w którego złotych plynie królewska krew Kwieków.

Z pomiędzy łupów, odnaleziono złoty zegarek samogrający, złote spinki i szpilkę do krawata. Brakowało jeszcze 18 dukatów austrowęgierskich.

Otóż Lipa zgłosiła się przed paroma dniami do barona i rzekła:

— Jeżeli zmniejszysz mi karę do trzech miesięcy, to powiem, gdzie są schowane dukaty.

Szlachetny baron przyjął propozycję. Wtedy złodziejka oznajmiła że złote monety oddała na przechowanie cyganom z Białegostoku.

Wczoraj nocnym pociągami, baron Mateusz wyjechał do tego miasta. Zabral z sobą potężną nahajkę skręconą z najprzedniejszego bykowskiego. Ze znajdzie dukaty — nie wątpimy, bowiem rękę ma twardą.

Czarodziejski gołąb okazał się złodziejem

Zawodowe spowiedzi członków „klubu magików“.

W jednej z kawiarni wiedeńskich znajduje się osobny obszerny gabinet, niedostępny dla szerokiej publiczności.

Jest to siedziba „Klubu Magików“ należącego do międzynarodowej organizacji „artystów estradowych“.

Nie wszyscy członkowie tego klubu, są zawodowymi sztukmistrzami. Znajduje się między nimi pewien nauczyciel, jest kilku werkmistrzów z rozmaitych fabryk, siedzi tam pewien wysoki urzędnik magistratu wiedeńskiego, ale wszyscy oddani są całą duszą swojej sztuce i schodzą się poto, aby zawodowcom pomagać swoją wiedzą i uwagami.

Te informacje nie dotyczą sposobu wykonywania sztuk, gdyż każdy z magików pilnie strzeże tajemnicy, w jaki sposób dokonuje swego specjalnego „kawałka“, ale zato każdy obowiązany jest spowiadać się ze swoich niepowodzeń na przedstawieniach publicznych, co się nawet najrzadziej zdarza.

Jedną z ciekawszych takich spowiedzi jest opowiadanie o sztuce, która się zbyt dobrze udała.

Oto „czarownik“ poprosił jedną panią z widowni o pierścień, który zobaczył

na jej palcu.

Dała mu go z pewnem ociąganiem się, a podając platynowy klejnot z pięknym brylantem, oświadczyła:

— Ale niech pan pamięta, panie profesorze, że mój pierścień kosztował 7 tysięcy złotych!

— Aż tyle? — odpowiedział czarodziej, rzucił pierścień w powietrze, w którym, ku przerażeniu damy, rozplynał się bez śladu.

— No niech się pani uspokoi oświadczył magik — postaramy się go odzyskać!

Poczem kazał pomocnikowi swemu przynieść metalowy kociołek, nalał do niego wody, przykrył i za gotował na gazowym płomieniu.

Następnie ostrożnie uniósł pokrywkę i z kipiącego wrzątku wydobyl żywego, trzepocącego się gołębia, który na wstążeczce miał zamieszony u szyi brylantowy pierścień.

Na sali rozległy się grzmiące oklaski, gołąb się ich przestraszył, trzepotanie jego skrzydełek zmieniło się w lot, a ponieważ okno było otwarte, gołąb wyleciał na zewnątrz i nigdy go już potem nie widziano.

Biedny czarownik musiał następnie długo „czarować“, zanim zdołał owej damie odkupić pierścień brylantowy.

Zycie gospodarcze.

GIEŁDA.

Warszawa, 11. 12.

Nowy - Jork 8.915.
Londyn 43.35
Paryż 35.07
Praga 26.47
Włochy 46.75
Bucapeszt 156.05
Szwajcaria 173.03
Holandia 359.54
Sztokholm 235.50
Berlin 212.93
Dol. War. pr obrt. 8.99 i pół
5-cio proc. Poż. Dolarowa zł. 56.50—55.00
5-cio proc. Poż. Konwer. zł. 50.25
3-ch proc. Poż. Bucoviańska zł. 50.00
4 i pół proc. Ziemskie Kredyt. zł. 53.25
Tendencja mocna.

AKCJE.

Warszawa, 11. 12.

Bank Polski 155.00 — 154.50
Bank Zachodni 70.00
Cukier 33.00
Węgiel 36.50
Modrzejów 9.25 — 9.50
Starachowice 13.25 — 13.00
Tendencja słabsza.

GIEŁDA ZBOŻOWA.

Poznań, 11. 12.

Zyło 18.25 — 18.75
Reszta notowań bez zmiany.
Uspokobienie spokojne.

ZMIANA NASTROJÓW
W SOWIETACH.

— Bardzo charakterystyczny zwrot opinii publicznej w Rosji nastąpił w ostatnich dniach w stosunku do wyroku, zapadłego w procesie przeciwko prof. Ramzirowi i towarzyszą.

Podczas gdy poprzednio miliony ludzi domagało się śmierci oskarżonych obecnie ci sami ludzie godzą się na zmianę wyroku śmierci na karę więzienia.

Prasa i zgromadzenia ludowe, które dotychczas się odbyły, wyrażają zdanie w uznaniu za akt łaski i starają się wynaleźć rozmaite argumenty, która mają uzasadnić ulaskawienie.

Mimo to jednak prasa sowiecka nie przestaje wciąż ludzi mas przeciwko mocarstwu zachodnim Europy, wciąż powtarzając i podkreślając, że nie ma nęgo niebezpieczeństwo jakowegoś „spisku“, który pod protektorem mocarstw zachodnich byłby wymierzony przeciwko ustrojowi sowieckiemu w Rosji.

SPÓZNIONA DECYZJA.

Bardzo długiego czasu do namysłu potrzebował p. Oskar C. Heasler — lokaj w jednym z klubów chęciogowskich — by zdecydować się na wniesienie skargi rozwodowej przeciwko swej żonie Jadwidze, bo aż 34-let. Ponieważ skargę tę wniósł na podstawie oskarżenia, że żona jego Jadwiga w rok po ślubie t. j. w 1896-ym roku opuściła go i wyjechała do Niemiec, gdzie dotąd przebywa, zachodzi obawa, iż sąd uzna to oskarżenie za przedawnione i trzeba będzie szukać innych powodów, których wynalezienie ze względu na podły wiek małżonków będzie bardzo utrudnione.

KRÓLOWA WDZIEKU I SŁODYCZY

Także i Meksyk posiada swa „Królową piękności“, która tam nosi miano „Królowej Słodyczy i Wdzieku“. Jest nią senorita Teresa de Linda. Jaki „słodką“ jest owa dziewczyna, świadczy fakt, że niedawno zastrzyliła narzeczonego i swe nieślubne dziecko. Obywateli meksykańscy są widocznie litosiwi i posiadają miękkie serce, a także szczególną wrażliwość w odniesieniu do urędy kobiecej.

IŁOŚĆ KATOLIKÓW NA ŚWIECIE.

Według urzędowych obliczeń statystycznych Watykanu, z końcem 1929 roku było na całym świecie 541.430.900 katolików. Z tej liczby 109 milionów przypada na całą Amerykę, 209 na Europę, 17 milionów na Azję, 5 na Afrykę i półtora miliona na Australję.

KTO MA ŚLUSZNOŚĆ?

Podczas sprzeczki dwaj sąsiedzi srode się pobili. Bardziej poszkodowany pobiegł do szejka Tszilli, sędziego wiejskiego, i przedstawił mu sprawę. „Śluszność jest po twojej stronie“ — rzekł Tszilli, wieśniak wyszedł zadowolony. Wkrótce przybiegl drugi wieśniak i przedstawił sprawę ze swojego punktu widzenia, pytając w końcu: „Czyż nie miałem racji, uczony panie?“ „Racja jest po twojej stronie“ — odrzekł na to sędzia, poczem i drugi przeciwnik wyszedł zadowolony z wyroku sędziego. Przebieg całej sprawy słyszała za kotara żona Tszilli'ego, po wyjściu więc wieśniaka zaprzętała męża z gniewem: „Chyba zwariowałeś! Obie strony nie mogą mieć przecież jednocześnie racji!“ „Masz rację“ — odpowiedział jej spokojnie sędzia.

REKLAMA
JEST DŹWIGNIĄ HANDLU

Potrzebne
dziewczynki
do roznoszenia gazet
Zgłaszać się do filij „Expressu Zagłębia“ w Czeladzi Rynek 8.

Kino-Teatr
Dźwiękowy
„Nowości“
BĘDZIN.

Od srody 10 grudnia i dni następnych. Najpotężniejszy twór tegorocznej europejskiej produkcji dźwiękowej!

„Trójka“

W rolach głównych: OLGA CZECHOWA i WOJCIECH SCHLETTOW.

Chóry cygańskie. — Rosyjskie pieśni ludowe. — Bałabajki.

Nadprogram: 100 proc. dodatek dźwiękowy.

GRUZYLIKA JEST CHOROBA ZARAZLIWA
KUP NALEPKĘ PRZECIWGRUZYLIKI

Tragiczny dzień biednego urzędnika, który pomógł złodziejom ukraść własne pieniądze.

Wankow był drobnym urzędnikiem w prowincjonalnym miasteczku Bułgarii. Był cprawda, na służbie państwowej: pracował w rządowej stacji filtrów, ale mimo to, przymierał głodem. Pensja była niska, a w dodatku wypłacano ją ogromnie nieregularnie.

I teraz także minął już listopad, a urzędnikom nie przysiano jeszcze poborów za wrzesień.

Pewnego dnia nadszedł tak gorąco oczekiwany list ze stolicy.

Zawiadamiano w nim, iż zaległe pieniądze dla urzędników zostały już wysłane i będą do odebrania w mieście Widdinie.

Koledzy wydelegowali Wankowa, by pojechał po pensję. Urzędnik uszczęśliwiony wsiadł na rower i ruszył do miasta.

Godzina była wczesna. Szosa pusta. Wankow zmęczony wstąpił na chwilę do gospody, by coś przekąsić.

W gospodzie trafił na awanturę.

Dwaj goście, o wyglądzie kupców sprzeciali się z gospodarzem. Zajeżdżali oni do gospody późną nocą, dobrze podemhieleni, przespali się, a po przebudzeniu skonstatawali, że ich okradziono!

Zabrano im

160 tysięcy lewów gotówką.

Oczywiście, oskarżali gospodarza.

160 tysięcy! Dla biednego Wankowa była to suma zawrotna: 65 razy przewyższająca jego miesięczną pensję...

Zamyślony, pomknął dalej na swym rowerze ku miastu.

Ale nie upłynęło nawet pół godziny, gdy już był z powrotem w gospodzie. Wpadł jak szalenię! Kapeluszek przekrzywił mu się na głowie, krawat był rozwiązany...

Złoteka już krzyczał:

— Znalazłem! Znalazłem wasze pieniądze! Leżały w rowie przy drodze!

Kupcy szybko przeliczyli zawartość 16-tu paczuszek z których każda zawierała 10 tysięcy.

— W porządku... — powiedział jeden z nich do

czekającego z drżeniem na nagrodę urzędnika.

— Może pan napije się zato kieliszeczek wódki? Nie! No, to do widzenia. Spieszymy się ogromnie. I opuścili gospodę.

Zawiedziony Wankow pojechał do miasta.

Na placu przed gmachem wodociągów stał wielki tłum.

— Dokąd to pan? — zatrzymał go policjant.

— Do biura wodociągów.

— Biuro zamknięte. Proszę odejść.

— Co się stało? Na co czeka

ten tłum? Dlaczego biuro jest zamknięte?

— Nie dostaniecie dzisiaj waszych pensyj, — objaśnił urzędnika jakiś przechodzień. — Dziś w nocy,

włamano się do kasy biura i ukradziono całą sumę.

A było tego sporo: 160 tysięcy lewów...

Kino RIALTO Katowice

Wspaniały dramat dźwiękowy na tle zwyczajów ludności Nowej Zelandji

WIECZNY PŁOMIEN

Początek seansów 2.30, 4.30, 6.30, 8.45.

Kino-teatr „Wawel” w Sielcu obok kościoła Tel. 7-65.

Wyświetla DZ SI Niezrównana trzpiotka CLARA BOW — jako —

„Egzotyczna kochanka”

Zachwyci i oczaruje wszystkich. W roli głów: męskie MIVE BROOK

Nadprogram na scenie „Rewja Almar” Nr. 4 pod kier. T. Gajewskiego.

Następny program: „W SIEPACH ARIZONY”.

KINO „Momus” Pogoń

Od czwartku dnia 11 do niedzieli 14 grudnia 1930 r. Gigantyczno-rewelacyjne arcydzieło, zaskrojone na olbrzymią, nie — spotykając dotąd skalę —

„BIAŁE CIENIE”

Najbardziej natchniony twór ducha ludzkiego, twór głębi i piękny, który wstrząsa sumieniem naródów.

Takiego filmu jeszcze nie było! Takiego filmu tak prędko nie będzie! Na taki film czeka się latami! Takiego filmu nie wolno nie widzieć! Takiego filmu nie śpić sobie zapomnieć. Warszawa, Londyn, Paryż, Rzym, New-Jork, Wiedeń i inne miasta stołeczne, w czasie doonstrowania „Białych Cieni” żyły pod wrażeniem tego arcydzieła.

An n-1 W niedzielę o godz 11 rano Poranek dla młodzieży.

Kino-Teatr „Miraż” Dąbrowa Górnicza 3-go Maja 14, telefon 3-01.

Od czwartku 11 do niedzieli 14 grudnia b. r. włącznie. Emocjonujący dramat kobiety dojrzałej, duszącej się w kajdanach małżeństwa pt.

„Gdy kobieta się zapomni...”

W roli głównej: Znakomita tragiczka Marja Jacobini. Akcja toczy się w pałacach arystokracji francuskiej oraz na tle malowniczych krajobrazów Algieru.

Wkrótce: Fascynująca Greta Garbo w wielkim dramacie zmysłów pt. „POCALUNEK”.

DROBNE OGŁOSZENIA

Kupno i sprzedaż.

FOTOGRAFJE do dowodów kolejowych i osobistych wykonywane na oczekaniu. L. Zareza Sosnowiec, 3-go Maja 15.

OKAZYJNIE garniturki nowe chłopięce 10 — 18 lat tanio. Sosnowiec, Kollafaja 11. dozorca wskaże.

SPRZEDAM harmonje stoliczkową, gramofon dobry, tanio. Sosnowiec, Prez. Moscickiego 14.

SPRZEDAM: sklep, mieszkanie, towar i urządzenie Dąbrowa, Kolonja Zielona, Makowski.

DO sprzedania parę placów w centrum miasta, także ogród do sprzedania 100 prę.ów, może być na placu. Wiadomość filia „Expresu”. Czeladź.

Z POWODU choroby sprzedam dobrze prosperujący zakład fryzjerski. Wiadomość: administracja „Expresu”.

NATYCHMIAST z powodu wyjazdu do odstąpienia kawiarnia z mieszkaniem. Wojkowice - Komorne Nr. 129. Anna Plutecka.

POSADY I PRACE.

POTRZEBNE uczenie i podręczne, najchętniej ze szkoły zawodowej. Pierwszorzędna pracownia „Marja”, Pogoń, Rzymska 10

CZÓPKI HEMOROIDALNE „Varicol” (z kogutkiem)

Usuwiają ból, pieczenie, swędzenie, krwawienie, zmniejszają guzy (zylaki). Sprzedają apteki.

POTRZEBNY subjekt fryzjerski damsko - męski i ondulatorka. Wiadomość w Adm. „Expresu”. Sosnowiec.

KURSY Szoterów Mechaników St. Kołopki. Swoboda 7. Zapisy codziennie. Kurs płatny ratami

POTRZEBNY subjekt fryzjerski. Siła pierwszorzędna od zaraz. Sosnowiec - Pogoń, ul. Długa 17. Wajsblat.

POTRZEBNA dziewczyna na dniówkę. Pracownia cukiernicza. Będzin, Sączewska 29.

POTRZEBNI chłopcy lub dziewczynki do roznoszenia gazet. Zgłaszać się z rodzicami. Dąbrowa, ul. Narutowicza 74. Cesarz.

PANIENKA poszukuje posady do dzieci, miejscowość obojętna. Zgłoszenia proszę nadsyłać do filii „Expresu” w „Zagłębiu” w Będzinie.

AGENCI losowi, którzy pracowali i pracują w (żydowskich) firmach konkurencyjnych zgłoszenie się w pierwszej i jedynie chrześcijańskiej solidnej Instytucji Bankowej, otrzymacie stałą pensję, bilet kolejowy i diety. Zdolnych zastępców zgóry zaliczujemy. Zgłoszenia osobiste. Dąbrowa Górnicza, Łukaszyńskiego 29.

OGRODNIK z długoletnią praktyką poszukuje posady. Wiadomość: J. Zieliński, Sosnowiec, Towarowa 13.

LOKALE.

MIESZKANIE do wynajęcia dla pana lub pani. Wiadomość: Pogotowia 7. Sklep.

POKOJ umebłowany z osobnym wejściem od klatki schodowej poszukiwany. Zgłoszenia: telefon 3-50. Sosnowiec.

Zrubione dokumenty.

WARCZOŁIŃSKI Jan zgubił dokument podróży, na który powrócił z wojska do domu, a wydany w roku 1920, przez 42 pułk piechoty w Białymstoku.

ZAGINEŁO świadectwo przemysłowe 5-tej kategorii wydane przez kasę skarbową w Sosnowcu. Agnieszka Dolenzek.

ALEKSANDER Kudin zgubił kartę pożytu, wydaną we Włoszczowej, zaświadczenie ślusarskie, wydane przez firmę Lubanski — Jaskolski w Krakowie.

ZGUBIŁO weksel na 67 zł. wystawiony przez Pałę Hocowicz na zlecenie Ch. Cajgentauma, który unieważniam. J. Pileca z żyrem J. Pileca na zlecenie

ROZNE.

IMPRESARJO odczytowego, zdolnego i energicznego poszukuje. Zgl. A. Czekalski, Czeladź, Szpitalna 40.

PRZYBLAKAŁ się pies wczur bury dnia 10 grudnia. Do odebrania u J. Makowskiego Będzin 35 za zwrotom kosztów utrzymania i ogłoszenia.

GLUCHOTA uleczaalna. Wynalazek Eufonja zademonstrowany specjalistom. Usuwa przytępiony słuch, szum, cieknie nie uszów. Leczenie podziękowania. Za dajcie bezpłatnej pouczającej broszury. Adres: Eufonja Liszki — Kraków.

ZARZAD

szkoly samochodowej INŻYNIERA **Bolesława FROMA** SOSNOWIEC, Warszawska 22, tel. 4-92, zawiadamia wszystkich uczniów kursów INŻYNIERA KLEBERA, że d. 9. XII objeśliśmy agendy tychże kursów, wobec czego zainteresowani uczniowie mogą zgłaszać się u nas, celem dokończenia kursu samochodowego.

Za darmo
 udzielam każdej pani dobrych porad przeciw
upałwom
 Każda pani się zadziwi i będzie mi wdzięczną.
 Anna Gebauer, Stettin, H. S. Friedrich - Eberstr. 105 (Niemcy). Dolaczycie na portorja.

◀ **Czerwoność nosa** ▶
 — usuwa skutecznie —
CHLORONOS
 który nadaje nosowi ładny i estetyczny wygląd. Cena zł 16.80 Wysyła za zaliczką
 Laboratorium Dr. ADLER
 Kraków, ul. Z elona 16/75.